SURAT ’Abasa – KAPITEL 80
Med bister min

بسم الله الرحمن الرحيم
I GUDS, DEN NÅDERIKES, DEN BARMHÄRTIGES NAMN

80:1
عَبَسَ وَتَوَلَّىٰ
MED BISTER min vände han sig bort

80:2
أَن جَاءَهُ الْأَعْمَىٰ
när den blinde mannen kom fram till honom.

80:3
وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّىٰ
Och kanske skulle han – hur hade du kunnat ana detta? – [kanske skulle han] ha vuxit i renhet

80:4
أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنفَعَهُ الذِّكْرَىٰ
eller ha tagit emot och dragit nytta av vad du skulle ha sagt [honom]

80:5
أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَىٰ
Den som inte tror sig behöva [Gud och Hans ord],

80:6
فَأَنتَ لَهُ تَصَدَّىٰ
till honom lyssnade du uppmärksamt,

80:7
وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّىٰ
fastän ingen kan klandra dig om han inte renas från sin synd;

80:8
وَأَمَّا مَن جَاءَكَ يَسْعَىٰ
men den som kom till dig med sin enträgna bön

80:9

وَهُوَ يَخْشَىٰ
och [visade att han] fruktade Gud,

80:10
فَأَنتَ عَنْهُ تَلَهَّىٰ
[honom] lät du gå sin väg ohörd!

80:11
كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ
NEJ [låt] detta bli en påminnelse [för dig]!

80:12
فَمَن شَاءَ ذَكَرَهُ
Och låt den som vill lägga den på minnet!

80:13
فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ
[Bevarade] på ark som behandlas med vördnad,

80:14
مَّرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ
hålls de högt i ära, obesmittade av [jordisk smuts];

80:15
بِأَيْدِي سَفَرَةٍ
[himmelska] budbärare bär dem i sina händer,

80:16
كِرَامٍ بَرَرَةٍ
ädla och plikttrogna [tjänare].

80:17
قُتِلَ الْإِنسَانُ مَا أَكْفَرَهُ
[Men] genom sin ihärdiga förnekelse av sanningen drar människan på sig [Guds] fördömelse och utestänger sig själv från Hans nåd!

80:18
مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ

Av vad har Gud skapat henne

80:19
مِن نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ
Han har skapat henne av en droppe sädesvätska och ger henne därefter de egenskaper [som hennes uppgift kräver].

80:20
ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ
Sedan jämnar Han vägen för henne.

80:21
ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ
Till sist låter Han henne dö och begravas,

80:22
ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ
och när Han vill skall Han väcka henne till nytt liv.

80:23
كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ
Men [människan] har inte fullgjort de plikter som Han har lagt på henne!

80:24
فَلْيَنظُرِ الْإِنسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ
Låt människan se på sin föda:

80:25
أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا
Vi sänder ned regn i riklig mängd

80:26
ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا
och låter sedan [de spirande fröna] öppna fåror i jorden

80:27
فَأَنبَتْنَا فِيهَا حَبًّا
och brödsäd växa upp ur den,

80:28

وَعِنَبًا وَقَضْبًا
och druvor och färskt grönt,

80:29
وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا
och olivträd och dadelpalmer

80:30
وَحَدَائِقَ غُلْبًا
och [andra träd som bildar] lummiga parker

80:31
وَفَاكِهَةً وَأَبًّا
och frukter och foderväxter

80:32
مَّتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ
för era egna behov och för er boskap.

80:33
فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاخَّةُ
NÄR [Uppståndelsens dag] bryter in [med ett mäktigt dån],

80:34
يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ
kommer människan att undvika sin broder

80:35
وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ
och sin moder och sin fader

80:36
وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ
och sin hustru och sina barn,

80:37
لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ
ja, var och en av dem skall ha nog av sina egna bekymmer.

80:38

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ
Den Dagen kommer några ansikten att stråla av glädje,

80:39
ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ
leende och lyckliga.

80:40
وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ
Men några ansikten kommer den Dagen att täckas av damm

80:41
تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ
och skymmas av svart [rök];

80:42
أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ
de är de som förnekade sanningen och sjönk djupt i synd.

Redaktionens Anteckningar

Sura 80 – ‘**Abasa (”Han rynkade pannan”)**

Detta är en Meckansk sura som har en stark historisk bakgrund och ett moraliskt budskap om hur man bemöter människor i olika sociala situationer. Den är unik eftersom den inleds med en tillrättavisning av Profeten själv.

Teologisk innebörd

- Suran påminner om att **alla människor är lika inför Gud**, oavsett social status.
- Den berättar om händelsen då Profeten talade med Qurayshs ledare och en blind man (‘Abdullāh ibn Umm Maktūm) kom för att söka kunskap. Profeten rynkade pannan och vände sig bort, vilket Gud tillrättavisade.
- Budskapet är att **de som söker vägledning är de mest värda uppmärksamhet**,

även om de är svaga eller marginaliserade.

- Suran betonar också **Koranens värde** som en påminnelse för alla, och att människan ska reflektera över sin skapelse och sitt ansvar inför Gud.

Språklig och retorisk analys

- Inledningen *ʿAbasa wa tawallā* (”Han rynkade pannan och vände sig bort”) är kraftfull och direkt, utan att nämna Profeten vid namn – vilket både skyddar hans värdighet och markerar allvaret.
- Retoriska kontraster: den som tror och söker kunskap vs den som är självbelåten och ointresserad.
- Korta, rytmiska verser ger dramatik och gör suran lätt att memorera.
- Bildspråk: människans skapelse från en droppe, hennes mat som Gud frambringar, och slutligen hennes återuppståndelse.

Profeten ﷺ frid vare över honom

- Denna sura är ett av de tydligaste exemplen på att Profeten tillrättavisades av Gud. Det visar hans mänsklighet och att han inte stod över korrigering.
- Efter denna händelse sägs Profeten ha bemött Ibn Umm Maktūm med särskild respekt och värme.
- Suran användes av Profeten som en påminnelse om att prioritera de troende som söker kunskap.

Sahaba

- Sahaba såg suran som ett bevis på Profetens uppriktighet: han dolde inte tillrättavisningen utan reciterade den öppet.
- Ibn Umm Maktūm själv blev senare en respekterad sahabi och användes av Profeten som muezzin i Medina.
- För sahaba var suran en påminnelse om att **värde inte mäts i status utan i tro och strävan efter kunskap**.

Tabieen

- Tabieen som Mujāhid och Qatāda förklarade att suran visar Guds omsorg om de svaga och marginaliserade.
- De betonade att Koranen är en påminnelse för alla, inte bara för de mäktiga.

Klassiska mufassirūn

- **al-Ṭabarī**: Förklarar bakgrunden med Ibn Umm Maktūm och betonar att suran är en tillrättavisning till Profeten och en lärdom för hela umman.
- **Ibn Kathīr**: Lyfter fram att detta visar Profetens mänsklighet och Guds rättvisa. Han betonar att Koranen är en påminnelse för alla.
- **al-Jalālayn**: Kortfattad, förklarar att suran handlar om händelsen med den blinde mannen och att Gud korrigerade Profeten.
- **al-Suyūṭī**: Samlar hadither som visar att Profeten efter detta bemötte Ibn Umm Maktūm med särskild respekt.

Moderna kommentatorer

- **Mohammad Knut Bernström**: Ser suran som en poetisk och moralisk text som betonar jämlikhet inför Gud. Han lyfter fram att Koranen inte är en elitistisk text utan riktar sig till alla, särskilt de som söker kunskap.
- **Sheikh al-Saʿdī**: Pedagogisk, framhåller att suran lär oss att prioritera de som söker vägledning, oavsett status. Han betonar också att Koranen är en påminnelse som ska tas på allvar och att människan ska reflektera över sin skapelse och sitt ansvar inför Gud.

Sammanfattande budskap

Pedagogisk lärdom – prioritera de som söker sanningen, även om de är marginaliserade.

Tillrättavisning av Profeten – visar hans mänsklighet och Guds omsorg om de svaga.

Jämlikhet inför Gud – värde mäts i tro och strävan efter kunskap, inte i status.

Koranens roll – en universell påminnelse för alla människor.

Människans skapelse och ansvar – från en droppe till återuppståndelse, allt under Guds makt.